

13. 9. 2007

ID: 50166

Společník společnosti s ručením omezeným

Společníkem společnosti s ručením omezeným se osoba, která podle § 143 odst. 2 a 3 učiní se souhlasem valné hromady písemné prohlášení, ve kterém přejímá závazek k novým vkladům a přistupuje ke společenské smlouvě, stává ke dni zápisu nové výše základního kapitálu společnosti do obchodního rejstříku.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 228/2007, ze dne 20.6.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Ing. M. L., zastoupeného advokátem, proti žalovaným 1) P. f. Č. r., 2) Ing. R. T., zastoupenému advokátem, a 3) Ing. M. M., zastoupenému advokátem, o určení neplatnosti smluv a o uložení povinnosti uzavřít smlouvu, vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 7 C 114/2004, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 3. 2006, čj. 57 Co 462/2005-104, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal splnění povinnosti žalovaného uzavřít s ním kupní smlouvu podle § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. [95/1999](#) Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků ... ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. [95/1999](#) Sb.“). Jednalo se o pozemky č. 571/1 - orná půda, a č. 901 - orná půda v obci B., které první žalovaný nabídl k prodeji, přičemž žalobce jako jediná osoba splňoval podmínky pro jejich koupi podle uvedeného zákona. První žalovaný přesto prodal jeden z pozemků druhému žalovanému a druhý z pozemků třetímu žalovanému, ač podmínky pro jejich koupi ve lhůtě stanovené prvním žalovaným nesplňovali. Z toho důvodu žalobce navrhl, aby soud nejprve určil, že kupní smlouvy, jimiž první žalovaný jim pozemky prodal, jsou neplatné.

Okresní soud Novém Jičíně rozsudkem ze dne 30. 3. 2005, čj. 7 C 114/2004-72, oba návrhy zamítl. Návrhem na určení neplatnosti smluv mezi žalovanými se zabýval věcně, protože dospěl k závěru, že na straně žalobce byl splněn naléhavý právní zájem na požadovaném určení neplatnosti. Zjistil, že první žalovaný učinil nabídku předmětných pozemků k prodeji podle § 7 zákona č. [95/1999](#) Sb. a vyhlásil ji dne 15. 7. 2003 s tím, že posledním datem pro podání žádosti o převod pozemků byl den 15. 10. 2003. V uvedené lhůtě podal žalobce jako samostatně hospodařící rolník žádost o úplatný převod předmětných pozemků, přičemž splňoval zákonem stanovené podmínky pro tento převod. O převod pozemků dále požádali druhý a třetí žalovaní jako společníci společnosti s ručením omezeným S. s. r. o., jimž také první žalovaný pozemky prodal. Podmínku stanovenou v § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. [95/1999](#) Sb., tj. jejich postavení jako společníků obchodní společnosti, považoval za splněnou tím, že druhý a třetí žalovaní prohlášením z 8.10.2002 převzali závazky k novým vkladům společnosti S. s. r. o., čímž přistoupili ke společenské smlouvě a stali se společníky této společnosti, i když k zápisu této skutečnosti do obchodního rejstříku došlo až po lhůtě k podání žádostí, tj. po 15. 10. 2003. Podle zjištění soudu souhlasila valná hromada s převzetím závazků nových vkladů 2. a 3. žalovaných, což plyne z notářského zápisu ze dne 8. 10. 2002. Návrh zápisu těchto skutečností, včetně zápisu nových společníků, do obchodního rejstříku, byl podán ze dne 28. 11. 2002, byl však odmítnut pro formální nedostatky a k zápisu pak došlo až novým rozhodnutím soudu ze 7. 11. 2003. Soud prvního stupně vyložil příslušná ustanovení obchodního zákoníku tak, že „konstitutivní povaha zápisu zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku určuje také konstitutivnost vzniku účasti společníka obchodní společnosti ... Ustanovení § 145 věta třetí obchodního zákoníku ... jednoznačně určuje, že zápis zvýšení základního vkladu má konstitutivní povahu, neboť zvýšení základního kapitálu je účinné ke dni zápisu jeho nové výše do obchodního rejstříku. Nové vklady do již existující společnosti mohou být za majetkovou účast společníka v kapitálové společnosti považovány až od okamžiku, kdy se nový vklad stane součástí základního kapitálu společnosti. Konstitutivní povaha zápisu zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku tím určuje i konstitutivnost zápisu vzniku účasti společníka na obchodní společnosti“. Soud uzavřel, že druhý a třetí žalovaní k rozhodnému datu 15. 3. 2003 (správně zřejmě 15. 10. 2003) zřejmě nesplňovali jednu ze zákonných podmínek uvedených v ustanovení § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. [95/1999](#) Sb., neboť nebyli společníky obchodní společnosti S. s. r. o. Přesto neshledal smlouvu o prodeji pozemků neplatnou, protože účastníci kupních smluv jednali v dobré víře, že podmínky pro převod pozemků jsou splněny, a nešlo proto o obcházení zákona.

Rozsudek soudu prvního stupně přezkoumal v odvolacím řízení na návrh žalobce Krajský soud v Ostravě, který rozsudkem ze dne 31. 3. 2006, čj. 57 Co 482/2005-104, rozsudek soudu prvního stupně změnil v části, kterou byla zamítnuta žaloba na určení neplatnosti předmětných smluv, a ve zbývající části, kterou byla zamítnuta žaloba na plnění, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Shledal, že skutková zjištění soudu prvního stupně odpovídají provedeným důkazům, včetně toho, že druhý a třetí žalovaní byli zapsáni do obchodního rejstříku jako noví společníci společnosti S. s. r. o. dnem 7. 11. 2003 na základě návrhu společnosti na zápis tomu odpovídajících změn ze dne 28. 11. 2002, a pozemky na ně prvý žalovaný převedl smlouvami ze dne 17. 2. 2004. Odvolací soud považoval za správný závěr soudu prvního stupně, že žalobce má naléhavý právní zájem na určení neplatnosti těchto smluv s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 2 Cdon 824/97, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí pod č. 9/2001. Rovněž vyslovil plný souhlas se závěry soudu prvního stupně, že konstitutivní povaha zápisu zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku podle § 145 odst. 1 věty třetí obchodního zákoníku určuje i konstitutivní povahu vzniku účasti společníka společnosti s ručením omezeným. Vyložil, že je-li zvýšení základního kapitálu účinné ke dni zápisu jeho nové výše do obchodního rejstříku, pak nové vklady do existující obchodní společnosti mohou být majetkovou účastí společníka ve společnosti až okamžikem, kdy se tento nový vklad stane součástí základního kapitálu společnosti, tedy až dnem zápisu nové výše základního kapitálu společnosti. Protože v dané věci k zápisu došlo až po uplynutí lhůty stanovené ve veřejné nabídce prodeje pozemků, nebyli v rozhodné lhůtě druhý a třetí žalovaní společníky obchodní společnosti S. s. r. o., a nebyli tedy v postavení osob dle § 7 odst. 2 písm. c) zákona č. 95/1999 Sb. Odvolací soud uzavřel, že prvý žalovaný postupoval při převodu předmětných pozemků podle tohoto ustanovení, když oznámil prodej pozemků a v souladu s ním stanovil poslední den lhůty pro podání žádostí o koupi pozemků. Podmínky pro převod, stanovené v tomto ustanovení, musí však být splněny v uvedené lhůtě, a jejich pozdějším splněním nedochází k jejich zhojení. K uzavření předmětných smluv proto došlo v rozporu se zákonem a podle § 39 obč. zák. se jedná o smlouvy absolutně neplatné.

Odvolací soud také neshledal správným závěr soudu prvního stupně, že ani v případě neplatnosti předmětných kupních smluv by nebylo možno žalovat na plnění z toho důvodu, že žalovaný nemá povinnost převést pozemky, jejich prodej vyhlásil podle § 7 zákona č. 95/1999 Sb. Podle právního názoru odvolacího soudu nelze z tohoto ustanovení dovodit kontraktační volnost, jakou shledal okresní soud. Uvedeným zákonem je upraven závazný postup při prodeji pozemků v případě, kdy o koupi požádá více osob. Odvolací soud ovšem nerozhodl o tomto nároku věcně, protože soud prvního stupně se nezabýval tím, zda na straně žalobce byly splněny podmínky pro převod předmětných pozemků, a v této části proto rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Prvý žalovaný podal proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, v němž jako dovolací důvod uplatňuje nesprávné právní posouzení věci. Podle jeho názoru byly pozemky na další žalované převedeny v souladu s § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. 95/1999 Sb., protože oba byli společníky obchodní společnosti S. s. r. o. Tuto skutečnost posoudily oba soudy nesprávně; účinnost zvýšení základního kapitálu společnosti nemá podle jejich názoru vliv na účinky převzetí závazku k novým vkladům, které nabývá účinky již doručením příslušného prohlášení společnosti. Nový společník současně prohlásí, že přistupuje ke společenské smlouvě a s doručením takového prohlášení se stává společníkem. Označení změn v obchodním rejstříku, které se týkají nového společníka, pak má pouze deklaratorní účinky, tj. deklaruje pouze, že dnem zápisu byli zapsáni noví, již existující společníci. Dovolatel navrhl, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Ostatní účastníci se k dovolání nevyjádřili.

Dovolání splňuje formální náležitosti stanovené zákonem a je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. Dovolací soud proto přezkoumal dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu z hlediska uplatněných dovolacích důvodů (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). Tím je uplatňovaná nesprávnost právního posouzení věci odvolacím soudem, pokud dospěl k závěru, že smlouvy, jimiž byly předmětné pozemky převedeny v rámci nabídky uskutečněné prvním žalovaným, byly neplatné, protože kupující nesplňovali podmínky stanovené v § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. 95/1999 Sb. Konkrétně šlo o posouzení, zda druhý a třetí žalovaní byli společníky obchodní společnosti v době určené pro podávání žádostí o prodej pozemků, tj. v době od 15. 7. 2003 do 15. 10. 2003. Mezi účastníky není sporné, že v případě, kdy by tyto podmínky v uvedené době splněny nebyly, byl by prodej pozemků v rozporu se zákonem a smlouvy by byly neplatné podle § 39 obč. zák. V tomto směru lze konstatovat, že odvolací soud použil na danou problematiku správné právní normy, tj. zákon č. 95/1999 Sb., obchodní zákoník při posuzování okamžiku, kdy se fyzická osoba stává novým společníkem společnosti s ručením omezeným, a občanského zákoníku při posouzení otázky neplatnosti kupních smluv.

Předmětem přezkumu v odvolacím řízení tak je otázka, spadající do oblasti obchodního práva, a to, kterým dnem se stává společníkem společnosti s ručením omezeným osoba, která podle § 143 odst. 2 a 3 učiní se souhlasem valné hromady písemné prohlášení, ve kterém přejímá závazek k novým vkladům a přistupuje ke společenské smlouvě.

Odvolací soud (a stejně i soud prvního stupně) vyšly při posouzení této právní problematiky z ustanovení § 145 věta třetí obch. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2003), podle něhož je zvýšení základního kapitálu společnosti s ručením omezeným účinné ke dni zápisu jeho nové výše do obchodního rejstříku. Z toho dovodily, že s tím související vznik nového společníctví je rovněž účinný tímto dnem.

Dovolací soud shledává tento právní výklad logickým, protože bez účinnosti zvýšení základního kapitálu, k níž dochází zápisem do obchodního rejstříku, nedojde ke konečnému převzetí závazku nového vkladu a ten, který již na tento závazek plnil, má nárok na vrácení plnění. Nedošlo by proto bez zápisu do obchodního rejstříku ani ke vzniku statutu nového společníka. Tomuto výkladu odpovídá i ustanovení § 27b odst. 2 písm. c) obch. zák., podle něhož součástí obchodního rejstříku je sbírka listin, obsahující nejen společenské smlouvy, ale i jejich změny, a § 28 odst. 2 písm. c) obch. zák., podle něhož se u společností s ručením omezeným do obchodního rejstříku zapisuje nejen výše základního kapitálu, ale i jména a bydliště společníků - fyzických osob, výše jejich vkladu a výše jejich obchodního podílu. Přitom podle § 110 odst. 1 písm. b) musí společenská smlouva s. r. o. obsahovat mj. určení společníků včetně jejich jména a bydliště, jedná-li se o fyzické osoby. Právní odůvodnění odvolacího soudu, který vyústil v závěr o neplatnosti kupních smluv, je v souladu s tímto výkladem, a námitky dovolatele tedy nebyly shledány správnými. Dovolání proto bylo podle § 243b odst. 2 věta před středníkem o. s. ř. zamítnuto.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada](#)
- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)